

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

к.е.н., доцент Галина ГРИЦАЄНКО

«25» серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав.кафедри ПТБД

к.е.н., доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА

«29» серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни

«Економетрія»

(обов'язкова)

(найменування та статус компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання

денна

(денна, заочна)

Кількість кредитів

5 кредитів

Курс

4-й

Семестр

1-й

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС

96 годин

Форма контролю

екзамен

(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин

150 годин

2020-2021 н.р.

«ЕКОНОМЕТРІЯ». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» - Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2020. – 7с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Економетрія» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь, 2020. – 9 с.

Розробник(и): Педченко Ганна, к.е.н., доцент

Рецензент: Легеза Дарья, д.е.н., професор

Силабус затверджений на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «25» 08 2020 року

Завідувач кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

к.е.н, доцент Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «23» 09 2020 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс включає набуття студентами знань щодо створення математичних моделей, які описують кількісні залежності між економічними показниками, оцінювання параметрів таких моделей на основі статистичних даних щодо значень відповідних показників, перевірки адекватності розроблених моделей реальним економічним явищам та процесам та застосування цих моделей для аналізу і прогнозування розвитку досліджуваних явищ.

Веб-сайт курсу <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=358> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Навчитися аналізувати інформативні потоки в соціально-економічних системах, прогнозувати їх поведінку, оцінювати та будувати економічні моделі різного рівня.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення суті й етапів економетричного дослідження, основних принципів та прийомів математичного моделювання залежностей між економічними показниками;
- вивчення методів оцінювання параметрів регресійних рівнянь та програмного забезпечення обчислень.
- вміння здійснити постановку та формалізацію задач економетричного моделювання, здійснити класифікацію моделей, оцінювати та аналізувати параметри лінійних та нелінійних регресій, будувати динамічні моделі на основі часових рядів та оцінювати параметри систем одночасних рівнянь;
- вміння використовувати програмне забезпечення при проведенні розрахунків та аналізу результатів;
- вміння здійснювати аналіз побудованих моделей та розробку практичних рекомендацій з їх застосування.

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати та компетентності, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

знання	- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; - критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
уміння	здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
комунікація	донесення до фахівців і нефахівців інформації про місце, значення та використання методів та моделей оптимізації у вирішенні проблем та прийнятті рішень
soft skills	- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

Економічна теорія
Вища математика
Інформаційні системи і технології в економіці
Статистика

Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни

6. Постреквізити

Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків
Бізнес-проекування
Оптимізаційні методи і моделі

7. Інформація про викладача

Викладач (-і) Педченко Ганна Павлівна, доц., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/pedchenko-ganna-pavlivna/>

E-mail викладача hanna.pedchenko@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Побудова та дослідження регресійних економетричних моделей							
1-3	Лекція 1	Теоретичні основи економетрії	1				
	Лекція 2	Моделі парної регресії та їх дослідження	5				
	Практичне заняття 1	Парна лінійна регресія			2		3
	Практичне заняття 2	Нелінійні моделі парної регресії			4		3
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання по темах практичних робіт				14	4
4-6	Лекція 3	Множинна регресія та проблеми даних при побудові економетричних моделей	6				
	Практичне заняття 3	Множинна регресія			4		3
	Практичне заняття 4	Перевірка адекватності моделі регресії за особливостями залишкових величин			4		3
	Практичне заняття 5	Аналіз побудованої моделі регресії на гетероскедастичність залишків			2		3
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання по темах практичних робіт				24	6
7,8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 76 год.			12	-	16	48	35
Змістовий модуль 2 Особливості побудови та аналізу динамічних економетричних моделей.							
9	Лекція 4	Аналіз динаміки та моделювання тенденції часових рядів	2				
	Практичне заняття 6	Аналіз динаміки часових рядів			4		3
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання по темі практичної роботи				10	2
10	Лекція 5	Моделювання сезонних і циклічних коливань.	2				
	Практичне	Моделювання часових рядів з			2		3

	заняття 7	сезонними коливаннями						
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання по темі практичної роботи				10	2	
11-13	Лекція 6	Автокореляція в економетричних моделях динаміки	6					
	Практичне заняття 7	Аналіз взаємозв'язку двох часових рядів			4		3	
	Практичне заняття 9	Моделювання часових рядів з розподіленим лагом			2		3	
	Практичне заняття 10	Авторегресійні моделі часових рядів			4		3	
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання по темах практичних робіт				18	6	
14,15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				10		
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10	
Всього за змістовний модуль 2 – 74год.			10		16	48	35	
Екзамен								30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.								100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- ✓ за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- ✓ за місцем проведення занять: аудиторне, позааудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), наочні (презентації), практичні (виконання практичних завдань під час занять);
- за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція-бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові вправи, робота в малих групах);
- ✓ за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуаційне звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
- ✓ за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, ПМК, іспит);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних та лабораторних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – підсумкові бали, у вигляді екзамену. Результати поточного, підсумково-модульного контролю та екзамену формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою:

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен або диференційований залік
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
67-74	D	3 (задовільно)
60-66	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань. Максимальна кількість балів – 30.
Самостійна робота (СРС)	Студент виконує завдання, що призначені для самостійної роботи – 20 балів.
Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)	Відбувається у вигляді тестових завдань в кінці вивчення змістових модулів. Правильна відповідь на всі питання тесту - по 10 балів за ПМК. Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться у вигляді комп'ютерного тестування та у письмовій формі.
Екзамен	Максимальна кількість балів – 30. Структура білету включає теоретичну та практичну частину. Правильна відповідь на всі питання тесту - 20 балів, практична частина (розв'язання практичного завдання) – 10 балів.

12. Інформаційні ресурси та пакет дисципліни

Рекомендована література

1. Азарова А.О. Економетрія : навч. посіб. Ч. 2 / А. О. Азарова, Н. В. Сачанюк-Кавецька, О. М. Роїк, Ю. В. Міронова; МОНМС України, Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця, 2011. - 119 с.
2. Бобровнича Н. С. Економетрія: навч. посіб./ Н. С. Бобровнича, Є. Г. Борисевич. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2010. – 180 с.
3. Доля Т. В. Економетрія: навч. посіб. / Т. В. Доля. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 171 с.
4. Економетрика : Підручник / [О. І. Черняк, О. В. Комашко, А. В. Ставицький, О. В. Баженова] За ред. О. І. Черняка. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2010. – 359 с.
5. Економетрія / В. В. Здрок, Т. Я. Лагоцький [+компакт диск]. – К. : Знання, 2010. – 118 с.
6. Економетрія: навчальний посібник / [Азарова А. О., Сачанюк-Кавецька Н. В., Роїк О. М., Міронова Ю. В.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 97 с.
7. Кузьмичов А. І. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: [навчальний

посібник] / А. І. Кузьмичов. – К. : ЦУЛ, 2011. – 214 с.

8. Практикум з економетрики / Г.О. Харламова, Черняк О.І., Н.В. Слушаєнко. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 183 с.

9. Руська Р. В. Економетрика: навчальний посібник / Р. В. Руська. – Тернопіль: Тайп, 2012. – 224с

Інформаційні ресурси

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=358>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри ПТБ.
4. Сайт кафедри ПТБ <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-business/>